

kao nedužne žrtve nacističke agresije, jer su bili žrtve austrijskih dželata. A preživele jevrejske žrtve remetile su službenu i neformalnu austrijsku saglasnost iz 1945. Profiteri iz pljački Jevreja strepeli su od oduzimanja plena. U osnovi slogana "Mi smo svi žrtve", tj. nema prioriteta kod žrtava, bila je jednostrana "teorija" koja je s jedne strane isticala da su Austrijanci silom mobilisani u Vermaht, a s druge je bila uperena protiv obeštećenja Jevreja i prognanih. Nova vlast morala je voditi računa o "malim nacistima" zato što su ovi bili brojni potencijalni birači. Nacizam je prikazivan kao anonimna moć, "prirodna katastrofa" koja se obušila na Austriju. Zločine su tobože činili samo vodeći nacisti, dok ostali brojni austrijski nacisti nisu imali ništa sa tim. Oni su nacističkoj partiji prilazili ne iz ubeđenja nego iz koristi. Trebalo je stotine hiljada iz rata izašlih vojnika što brže integrisati u Austriju. Bio je to službeno neuravnotežen odnos prema bivšim vojnicima Vermahta koje republika nije krivila za rat, s jedne strane, i žrtvama nacizma u čijem su tlačenju i ubijanju sami Austrijanci učestvovali, s druge strane. Tako su npr. udovice palih u ratu sticale penziju bez obzira na radnu sposobnost, dok su udovice ubijenih to pravo dobijale jedino ukoliko se nisu mogle same izdržavati (Bailer 1999). Blagonaklonost prema bivšim fašističkim borcima olakšavala je okolnost što su sve partije bile svesne da je reč o ustupku stotinama hiljada potencijalnih birača. Čak su i bivši pripadnici SS trupa (kao tobožnji deo Vermahta) relativno brzo, već 1949, zakonski uključeni u program opskrbe ratnih žrtava. Bio je to smišljeni selektivni, suženi antifašistički duh Druge republike koji je vodio brigu o tzv. "malom čoveku". U ranom poratnom periodu masovno su brisani bivši nacisti iz ranijih partijskih spiskova. Na "male naciste" gledano je kao na bespomoćne zavedene ljude, koje treba razumeti, a ne kažnjavati. Službenom amnestijom 1956. svi okrivljeni zbog nacističke aktivnosti oslobođeni su odgovornosti, jer su "spali okovi saveznika."

Premda politički oportuno, prikazivanje Austrije kao prve žrtve nacizma bilo je višestruko funkcionalno. U spoljnopolićkom pogledu bila je to brana protiv zahteva za reparacijama i osnova zahteva za ponovnim pribavljanjem međunarodnog uglednog statusa. U unutrašnjoj politici teza o žrtvi korišćena je za društvenu i političku integraciju brojnih bivših austrijskih nacisti i za prevazilaženje sukoba oba vojnopolitićka bloka. Oko 1950. razbila se površna antifašistićka saglasnost Druge republike zbog izbijanja hladnog rata. Poćelo je dizanje spomenika palim vojnicima za domovinu u Drugom svetskom ratu, a oživljavaju reći "zavićaj i otadžbina" kojima je naglašavan kontinuitet Habzburške monarhije, velikonemaćkog Rajha i nove austrijske republike. Premda se nova spomenićka kultura kosila sa tezom o žrtvi, odgovarala je politićkoj svakodnevnicu velikog dela politićara i stanovništva (Liebhart 1999). Bivši nacisti vrlo brzo su stekli viće javnih simpatija od žrtava nacizma. Mnogi nacisti tretirani su kao žrtve (Bailer-Galanda 1998, p. 420), i kao takvi prihvatani, što je dizalo ugled obnovljenom neofašizmu, a obaralo znaćaj denacifikacije. Jaspers je 1945. pisao da je svaki Nemać trpeo i upoznao patnju, ali nije svejedno da li je to bila patnja zbog gubitka na frontu, u konc-logoru, stradanje žrtve Gestapoa ili onih koji su se iako u strahu okoristili od rećima. Gubici nisu bili isti u pomenutim slućajevima. Svako je sklon da tumaći gubitke i patnju iz perspektive žrtve, ali ono što pogoćene razdvaja je za šta su uloćene žrtve: neko je bio dobrovoljac, a neko progonjen.

Lako je pojmljivo da su svi nastojali da se prikaću kao nedućne žrtve. Iako je u Moskovskoj deklaraciji saveznika od 1. 11. 1943. bilo zapisano da je Austrija, kao prva žrtva Hitlerove agresije, odgovorna i za rat (Bötz 1998, p. 358), posle rata je prevladala samo prva ocena (Pelinka 2000). Saveznićka ocena pretpostavljala je da je Austrija kao zemlja bila nedućna, ali